KAITSEMINISTEERIUM

Lp Kaie Karniol
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie 23. juuli 2002 nr 2-7.1-FA/02/1264
Meie 30.07.2002 nr 1-100/A122

Austatud Kaie Karniol

Täname Teid kontrolliaruande eelnõu nr 02-4/02/24 (Riigikontrolli arvamus Kaitseministeeriumi 2001.a. raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta)esitamise eest.

Alljärgnevalt esitame Kaitseministeeriumi seisukohad kontrollaktis kajastatud tähelepanekute, hinnangute ja ettepanekute suhtes ning Kaitseministeeriumi poolt kavandatavad meetmed esitatud probleemide lahendamiseks.

1. Kontrollaktis toodud ettepanekud.

1.1. *Kehtestada krediitkaartide kasutamise ja aruandluse kord, et vältida krediitkaardiga tehtud kulutuste kohta aruandluse esitamist erinevas formaadis ja sellega seotud võimalikke arusaamatusi.*
Oleme toodud ettepanekuga nõus. Vastava kord kehtestatakse koos uute raamatupidamise sise-eeskirjadega ning korra töötab 2002.a. lõpuks välja Kaitseministeeriumi rahandus- ja eelarveosakond.

1.2. *Nõuda sisse firmadele Serendal AS ja Teksmet AS ekslikult rohkem makstud summad.*
Serendal AS –le enammakstud summa osas on kaup kätte saadud 2002.aastal. AS-le Teksmet on nõue esitatud 2002.aastal.

1.3. *Muuta ministeeriumi töökorraldust nii, et otsuse riigihanke mittekorraldamise kohta seoses riigisaladusega peab tegema minister (või kantsler) oma käskkirjaga, milles on toodud viited riigisaladuse seaduse vastavatele punktidele.*
Oleme toodud ettepanekuga nõus. Vastavalt Kaitseministeeriumi põhimääruse § 17 p 21 otsustab minister ministeeriumi ülesannete täitmiseks vajamineva vara hankimiseks ja teenuste tellimiseks riigihangete pakkumise läbiviimise. Vastavalt §20 p 14 teostab kantsler riigihankeid ministrilt saadud volituste piires.

[redacted] 0403

RIIGIKONTROLL
Kuupäev
30.07.2002 2-7.4-FA/02/1264-2

Sakala 1
15094 Tallinn
Reg nr 70004502

Tel 640 6012
Faks 640 6001

Eesti Ühispank
a/a 10052032216004
kood 401

1.4. *Saata igakuiselt ministeeriumisse välismaa pangaarvete liikumiste väljavõte ning teostada selle alusel regulaarselt pisteliselt algdokumentatsiooni kontrolli (st valida välja tehingud, juhusliku valiku vm põhimõtte järgi, ning küsida valitud tehingute kohta algdokumentidest koopiad).*
Vastav kord toimib alates 2002.a. algusest.

1.5. *Kehtestada põhimõtted ja kord, mille alusel toimub ministeeriumile kuuluvate korterite kasutusse andmine tööandja eluruumina.*
Kaitseministri 09.02.2001.a. käskkirjaga nr 1-020/54 moodustati Kaitseministeeriumi teenistujate eluruumidega varustamiseks kuueliikmeline komisjon. Sama käskkirjaga kohustati ehitus- ja kinnisvaraosakonda välja töötama teenistujatele elamispinna soetamise, eraldamise ja haldamise põhimõtted ning kord. Vastav kord ja põhimõtted töötatakse välja 1. oktoobriks 2002.a.

1.6. *Viia lõpule Kaitseministeeriumi põhivarade täielik inventeerimine ning viia põhivararegistri andmed vastavusse inventuuride tulemustega. Inventuuride läbiviimisel kasutatud lugemislehti vm abimaterjale palume hoida alles kui inventuuride läbiviimise tõestusmaterjali.*
Oleme toodud ettepanekuga nõus. Inventeerimine viiakse lõpule 2002.a. lõpuks, mille tulemusena viiakse põhivararegistri andmed vastavusse inventuuride tulemustega.

1.7. *Võtta raamatupidamisarvestuses arvele Kaitseministeeriumile kuuluv korter aadressil Tallinn, Tondi 54 ning korteris teostatud remont. Korter tuleb arvele võtta ka riigivararegistris.*
Tondi 54 elamus ekslikult maha kantud korter ning korteris 2001.aastal tehtud remont on Kaitseministeeriumi raamatupidamises arvele võetud 2002.aasta algsaldode korrigeerimise tulemusena.

1.8. *Selgitada ettemaksete tegelik saldo E-Arsenal AS-iga ja viia raamatupidamisarvestus vastavusse tegeliku olukorraga.*
Kaitseministeeriumi ja E-Arsenali saldode erinevuse põhjused ulatuvad 1999 aastasse ja kindlalt ei saa kinnitada E-Arsenali poolt esitatud saldo õigsust. Vahede põhjuse selgitame välja 2002.aasta jooksul.

1.9. *Inventeerida puhkusereserv ning lähtuda reservi arvestamisel puhkuse tasu arvestamise korrast. Lisada puhkusereservi arvestusele töötuskindlustusmaks.*
Oleme võtnud puudused teadmiseks ja 2002.a bilansi koostamisel arvestame puhkusereservi töötaja viimase kuue kuu keskmise tasu alusel ning arvestame töötuskindlustuse makset.

1.10. *Lisada tsentraalse varustamise korras soetatud kaupade ja teenuste maksumusele kõik nimetatud hangetega seotud kulutused ning anda need koos kauba/teenusega üle valitsemisala asutustele.*

Oleme nõus Riigikontrolli märkusega ning alates 2002.aastast antakse kõik tsentraliseeritud varustamisega seotud kulud üle kauba saajatele.

1.11. *Inventeerida bilansirida "Muud lühiajalised kohustused" ning selgitada välja, millest koosnevad lühiajaliste kohustustena riigile kajastatud selgitamata summad 1,12 mln kroon.*
Kaitseministeeriumi 2001 a aastaaruande koostamise käigus inventeerisime lühiajalist kohustust riigile, kuid selgitamata kohustuse (1,12 mln krooni) tekkimise põhjused ei selgunud ka 2000.aasta andmete kontrollimisel. Oleme arvamusel, et nimetatud kohustuse inventeerimiseks on vajalik kontrollida raamatupidamisregistreid ja algdokumente 1998 aastast alates.

2. Lõpetuseks mõningad faktilised täpsustused.
2.1. Eelnõu p 3.1.13. kohaselt käsitletakse akreditiive kui 100% ettemaksu. Kaitseministeerium ei saa nimetatud tõlgendusega nõustuda. Akreditiivide (*Letter of Credit*) alusel maksmise klausel lülitati lepingutesse müüja nõudmisel ning läbirääkimiste tulemusel. Erinevalt ettemaksust võimaldab akreditiiviga tasumine hoida lepingujärgset raha kontrolli all kuni kauba saatmiseni Eestisse. Raha vabastamine Eesti Ühispangas müüja kasuks toimub alles pärast müüjapoolsete kohustuste täitmist. Lisaks eeltoodule laekus 2002.a. Eesti Ühispangalt akreditiivide intressidena tagasi ning kanti riigituludesse 26 458 krooni. (Vt ka Lepingute ja lepinguväliste kohustuste seadus § 747).

2.2. Eelnõu p 2.1.5 ja 3.1.4 Palume nimetatud punktid kustutada, kuna võlgnevused tarnijatele tuleb bilansis kajastada võlgnevusena tarnijatele. Oleme nõus, et faktooringtehing on finantseerimistehing, kuid see on müüja poolne finantseerimistehing - mitte ostja poolne. Kuna seoses müüja sooviga oma debitoorset võlgnevust müüa liisingfirmale ei saanud Kaitseministeerium majanduslikku kasu ega kahju – seega ei olnud ministeeriumil ka põhjust keelduda nimetatud ettepanekutest arveid faktoorida. Rõhutame, et Kaitseministeerium ei ole tasunud liisingfirmadele intressi – seega ei ole ministeerium laenu võtnud. Lisaks lubab Riigieelarve seaduse §30 (1) sõlmida ministeeriumil hankelepinguid järgmise aasta assigneeringute arvel kuni 50% ulatuses jooksvaks eelarveaastaks ettenähtud vastavatest assigneeringutest.

2.3. Eelnõu p 2.1.9. osas oleme nõus Riigikontrolli märkustega, et Kaitseministeeriumi 2001.aasta aruanne sisaldab kulusid, mis tekkepõhiselt kuuluvad aastasse 2000.
2001.a aruande koostamise käigus korrigeerisime 2000.a aruannet, kuid vigu, mis puudutasid eelmisi perioode, esines rohkesti ja arvestades koondaruande esitamise tähtaega (19.märts 2002) ei olnud võimalik kõiki vigu parandada.

2.4. Eelnõu p 2.3.1. - Kaitseministeeriumi raamatupidamise töötajad püüdsid 2001.aasta jooksul välja selgitada nõuete tekkimise põhjusi helistades meile võlgu olevate asutuste pearaamatupidajatele, kuid kahjuks nõuete tekkimise põhjused ei selgunud. Kuna nõuded on tekkinud juba 1999.aastal oleme seisukohal, et tegemist on ebatõenäoliselt laekuvate nõuetega.

2.5. Eelnõu p 2.3.2. Oleme nõus Riigikontrolli seisukohaga, et nimetatud kulud oleks tulnud kajastada tulemiaruande real "Ülekanded ja toetused".

2.6. Eelnõu p 2.3.3. 2001.a aastaaruande koostamise käigus selgus, et ministeeriumi bilansis on arvel elumajad, milles kõik või enamus kortereid on erastatud ning seetõttu kanti bilansist maha elumajad ja võeti arvele korterid, mis kuuluvad veel Kaitseministeeriumile. Kuna 2000.aastal korterid bilansis arvel ei olnud, siis kajastati korteri remont lõpetamata ehitusena.

2.7. Eelnõu p 2.3.4 Oleme nõus Riigikontrolli arvamusega, et dokumentide liikumise probleemile tuleks pöörata rohkem tähelepanu ning seetõttu on ministeeriumi töötajatele selgitatud, et kõik majandustehinguid tõestavad dokumendid tuleb koheselt edastada rahandus-ja eelarveosakonnale.

2.8. Eelnõu p 3.1.1.Nõustume Riigikontrolli tähelepanekuga ning kanname riigivara kasutusse andmisest laekunud tulud Maksuameti tulude kontole iga kuu 5.kuupäevaks.

2.9. Eelnõu p 3.1.2. Ministeeriumi raamatupidamisele edastatakse kõik vajalikud andmed, mis kajastavad sellel ajavahemikul pangaarvel toimunud tehinguid.

2.10. Eelnõu p 3.1.3.Alates 2001.aasta II poolaastast jälgitakse väga tähelepanelikult nõudesummasid töötajate vastu ning ametnikele, kes ei tagasta kasutamata lähetuskulude avansse uusi avansse ei kanta.

2.11. Eelnõu p 3.1.5.Nõustume Riigikontrolli tähelepanekuga. Raamatupidamise sisekontrolli süsteemi on 2001 ja 2002.a. oluliselt tõhustatud.

2.12. Eelnõu p 3.1.6. osas ei saa nõustuda Riigikontrolli tähelepanekuga, et Kaitseministeeriumis puudub piisav kontroll krediitkaartidega tehtavate kulutuste üle. Kõik krediitkaardikasutajad esitavad rahandus-ja eelarveosakonnale iga kuu 5.kuupäevaks eelmisel kuul krediitkaartidega tasutud tehingute kohta kuludokumendid, mis on raamatupidamiskannete aluseks.
Tehingud, mis ei ole seotud ministeeriumi kuludega või mille kohta ei esitata kuludokumente, ei kanta raamatupidamises kuludesse , vaid hüvitatakse krediitkaardi kasutaja poolt.

2.13. Eelnõu p 3.1.9. ja 3.1.10. Kaitseministeerium on teinud riigihanked Teie poolt esitatud nimekirjas olevatele hangetele. Kõik nimekirjas esitatud hanked on tehtud RHS §4 alusel (või vana RHS analoogse riigisaladust puudutavat korda järgides), s.t. on tegemist erandlike hangetega, kus vastavalt RHS-le ei ole Kaitseministeerium ostjana kohustatud järgima riigihangete seaduses sätestatud korda.
Kommentaarid Teie nimekirjale:
Viking Valve – hange 2000, salajane, dokumendid Riigisaladuse kaitse osakonnas. Peeti läbirääkimisi kolme pakkujaga, neist kaks esitasid pakkumise ja ühega sõlmiti leping.
Standard, Thulema – hange 2001, salajane, dokumendid ja kirjavahetus KAPO-ga saladuse klausli vajalikkuse üle Riigisaladuse kaitse ja ehitusosakonnas.

Renover – seotud Viking Valve hankega, salajane, dokumendid Riigisaladuse kaitse osakonnas
Microlink Süsteemid – osalt salajane hange (533370 EEK – NIS projekt. NIS projekti puhul peeti läbirääkimisi vähemalt kolme pakkujaga), osalt hangitud eraldiseisvalt alla 100000 maksvaid oma olemuselt väga erinevaid tooteid nagu näiteks server, programm Postipoiss litsentsid 20 tk KJPS-le ja 1 Kaitseministeeriumile, osalt soetatud Õhuväe poolt arvuteid mais 31500 ja detsembris 35000 eest – kuna IT vahendid on Kaitseministeeriumi eelarves, siis tasus arved Kaitseministeerium.
Poniard – Hangitud KJPS poolt salajaseks tarbeks server (G2 isikukontroll) ja ministeeriumi poolt Baltpers projekti tarbeks (salajane) arvuteid, lisaks veel arvuteid KJPS 55200 EEKi ja KMIN 55200 EEKi , mis hangiti eraldiseisvalt Poniardi sooduskampaania ajal ja sooduskampaania ära kasutamine mõlema asutuse poolt (kokku 100000 EEKi ületamine) avastati peale kauba kätte saamist ja arvete tasumist.
OÜ Epitar – Antud firmaga sõlmiti leping 27. märtsil 2001 summas 168 268.-, seega enne, kui jõustus praegu kehtiv seadus ja teine hankeleping aasta lõpus teisele objektile summas 67 968.-. Kumbki nendest hangetest ei olnud salajane.

2.14. Eelnõu p 3.1.11. Alates 2002.aastast saadetakse välisesindustest igakuiselt pangaarvete liikumise väljavõte ning toimub regulaarne kontroll pangaarvete üle.

2.15. Eelnõu p 3.1.12. – arvestame toodud märkusega.

Täname Teid meeldiva koostöö eest. Oleme valmis vastama Teie täiendavatele küsimustele.

Lugupidamisega

Jüri Parbo
Logistika asekantsler
kantsleri ülesannetes